

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de fractie van 50PLUS
t.a.v. dhr. B. van Est

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake versterking
burgerparticipatie en opvolging signalen
Nationale Ombudsman jaarverslag
BEHANDELD DOOR
F. Coenen

DATUM
12 september 2025
Verz. 12 september 2025

BIJLAGEN
--

TELEFOONNUMMER
043 350 4940

ONZE REFERENTIE
2025.02477

E-MAILADRES
fedor.coenen@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte heer Van Est,

Recent heeft u vragen gesteld over versterking van burgerparticipatie en opvolging van signalen vanuit het jaarverslag van de Nationale Ombudsman. Hieronder treft u onze antwoorden aan.

Vraag 1

Hoe beoordeelt het college de conclusie van de Nationale Ombudsman dat de overheid structureel onvoldoende luistert naar haar burgers? Herkent het college deze signalen ook in Maastricht?

Antwoord 1

Het belang van beter luisteren naar onze inwoners wordt breed onderschreven en is één van de pijlers in ons coalitieakkoord. Op basis daarvan is in deze coalitieperiode een breed scala aan activiteiten ingezet, waaronder gebiedsgericht werken, versterken van participatie met nieuw beleid en wetgeving naar aanleiding van de Omgevingswet, een burgerraad bij het opstellen van de nieuwe omgevingsvisie, de veerkrachtige wijkenaanpak voor Nazareth en Pottenberg en de Burgerbegroting. De raad is in de voorbije maanden met diverse themasessies over de stand van zaken geïnformeerd. Ook hebben we gesproken over de eerste ervaringen vanuit de in 2023 vastgestelde participatieverordening en gaan we de participatieleidraad voor ruimtelijke ontwikkelingen mede op basis van signalen vanuit de stad en uw raad herijken.

Al deze inspanningen hebben een positief effect, zo blijkt uit onze Stadspeiling 2025 (zie volgende pagina). Die cijfers voor de jaren 2021 t/m 2025 laten een gestage verbetering zien, zowel wat betreft de luisterende houding van de gemeente, het betrekken van inwoners bij plannen, activiteiten en voorzieningen alsmede het bieden van ruimte voor het realiseren van ideeën en initiatieven. Deze cijfers zijn een mooie aansporing om op de ingeslagen weg voort te gaan.

Schriftelijke vragen

DATUM
12 september 2025

		2021	2022	2023	2024	2025
% Maastrichtenaren dat vindt dat de gemeente voldoende luistert naar de mening van haar inwoners	(helemaal) eens	15	18	19	26	28
	(helemaal) oneens	37	31	30	25	24
	Neutraal/ geen mening	48	51	51	49	48
% Maastrichtenaren dat vindt dat de gemeente inwoners voldoende betreft bij plannen, activiteiten en voorzieningen	(helemaal) eens	19	26	26	32	36
	(helemaal) oneens	44	27	30	25	22
	Neutraal/ geen mening	37	47	44	43	42
% Maastrichtenaren dat vindt dat de gemeente voldoende ruimte biedt voor realiseren van ideeën en initiatieven	(helemaal) eens	17	24	23	29	32
	(helemaal) oneens	29	20	21	17	16
	Neutraal/ geen mening	54	56	56	54	52

Vraag 2

Is het college bereid de participatieverordening aan te passen zodat de volgende verbeteringen worden doorgevoerd:

- Projectontwikkelaars verplicht zijn om een participatieplan op te stellen bij BOPA-aanvragen?
- De participatie-inbreng van omwonenden schriftelijk moet worden vastgelegd en openbaar gemaakt?
- Verplichte terugkoppeling aan deelnemers over wat met hun inbreng is gedaan?
- Onafhankelijke toetsing van de kwaliteit van participatieprocessen?
- Verplichte participatie bij alle wijzigingen van het omgevingsplan, inclusief aanvragen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)?

Antwoord 2

Sinds 1 januari 2024 is het met ingang van de Omgevingswet inderdaad mogelijk om participatie verplicht te stellen voor initiatiefnemers met initiatieven die in eerste instantie niet passen binnen het omgevingsplan, de zogenoemde buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA). Met uw raad is destijds [afgesproken deze participatieplicht](#) in eerste instantie bij alle BOPA's te laten gelden, met uitzondering van een aantal 'kleinere' initiatieven. Hierbij geldt ook de verplichting van een participatieverslag (dit geldt overigens ook voor initiatieven waarbij participatie niet verplicht is), met daarin de opgehaalde input en onderbouwing voor het al dan niet verwerken daarvan. Met uw raad is afgesproken de participatieleidraad ruimtelijke ontwikkelingen, met bijbehorende participatieplicht, te herijken. De door u genoemde suggesties nemen we hierin mee. Afhankelijk van de precieze uitkomst zal bekeken worden of aanpassing van de participatieverordening ook nodig is om (juridisch) gestand te doen aan de herijkte inhoud van de participatieleidraad ruimtelijke ontwikkelingen en de participatieplicht.

DATUM
12 september 2025

Vraag 3

Welke eisen stelt de gemeente momenteel aan de kwaliteit van participatie bij BOPA-aanvragen? En hoe wordt getoetst of deze participatie daadwerkelijk representatief, transparant en invloedrijk is geweest.

Antwoord 3

Het is wettelijk niet mogelijk de vorm en invulling van participatie voor te schrijven. Dat voelt soms vervelend, maar er is ook wat voor te zeggen: het is nagenoeg onmogelijk om van tevoren voor alle mogelijke initiatieven in al hun verscheidenheid vast te leggen hoe de participatie het best vormgegeven moet worden. Indirect kunnen wij hier als overheid wel op sturen en vooral adviseren, zo geven wij in de participatieleidraad ruimtelijke ontwikkelingen verschillende adviezen en suggesties mee, gericht op het in gelegenheid brengen van alle stakeholders om zijn of haar mening te uiten en het transparant onderbouwen en terugkoppelen van het wel of niet verwerken hiervan. Waarbij we werken met verschillende geadviseerde 'participatieniveau's' afhankelijk van de verwachte impact van het initiatief.

Initiatiefnemers zijn verplicht om een participatieverslag bij ons in te dienen, waarbij wij letten op de volgende punten:

- *Heeft u een participatieverslag gemaakt?*
- *Zijn bij de participatieactiviteiten in de volle breedte directbetrokkenen (van buurtbewoners tot wijkraden, (natuur)verenigingen, bedrijven, belangenorganisaties en overheden) uitgenodigd en is hun inbreng genoteerd?*
- *Wat is het draagvlak voor het initiatief bij deze partijen?*
- *Welke argumenten zijn voor of tegen uw plan benoemd?*
- *Welke suggesties heeft u overgenomen, welke niet en waarom niet?*

In onze beoordeling van de participatie en het wegen van belangen toetsen we aan:

- *het gelijkheidsbeginsel: belanghebbenden moeten op een gelijke manier behandeld worden*
- *het materiële zorgvuldigheidsbeginsel: uw plan mag zo min mogelijk schade veroorzaken*
- *het evenredigheidsbeginsel: uw plan moet in verhouding staan tot het doel en mag zo min mogelijk negatieve of nadelige gevolgen hebben voor direct betrokkenen*
- *het motiveringsbeginsel: uw plan is duidelijk en logisch gemotiveerd.*

Bij de herijking van de participatieleidraad ruimtelijke ontwikkelingen wordt ook gekeken in hoeverre we dit kwaliteitsaspect – binnen de wettelijke mogelijkheden – kunnen verbeteren.

Vraag 4

Is het college bereid een set minimale participatieregels op te stellen voor initiatiefnemers, zoals:

- Tijdige uitnodiging van omwonenden
- Verslaglegging van bijeenkomsten
- Onafhankelijke procesbegeleiding bij conflicten,
- En een verplicht participatieverslag bij de aanvraag?

Antwoord 4

Deels zijn deze suggesties al verwerkt in de huidige participatieleidraad (verslaglegging van de bijeenkomst, verplicht participatieverslag bij aanvraag), en de aanvullende afspraak die wij bij de evaluatie van de participatieleidraad in maart 2024 met u gemaakt hebben over het inzetten van een gemeentelijke projectleider bij de grote, gevoelige participatietrajecten en/of conflicten. Met het herijken en opnieuw vaststellen van de participatieleidraad zullen we opnieuw naar verbetering op deze aspecten kijken.

DATUM
12 september 2025

Vraag 5

Hoe borgt het college dat participatie bij ruimtelijke ontwikkelingen niet slechts een formeel afvinkmoment is, maar daadwerkelijk leidt tot invloed van burgers op het besluitvormingsproces?

Antwoord 5

Dit doen we door initiatiefnemers in een vroeg stadium (vandaar dat wij ook inzetten op overleg met de initiatiefnemer nog (ver) voor de formele vergunningaanvraag) te informeren over ons participatiebeleid (inclusief de participatieleidraad en participatieplicht) en te adviseren over het zorgvuldig en effectief inrichten van participatie. Zie de beantwoording op vraag 3 over de manier waarop wij deze participatie toetsen bij de omgevingsvergunningaanvraag. Voor het college is participatie nadrukkelijk geen formeel afvinkmoment. Vanuit die insteek werken we aan verbetering van participatie, ook bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Vraag 6

Is het college bereid bij projecten met grote maatschappelijke of ruimtelijke impact standaard het participatieniveau 'samenwerken' of 'meebeslissen' toe te passen, zoals beschreven in het Participatiekader 2023? Zo ja, hoe gaat het college daar uitvoering aan geven?

Antwoord 6

Nee, we zijn er geen voorstander van om zaken standaard of generiek te doen. Het participatieniveau volgt uit de inhoud van een specifieke casus. Daarnaast zien we het generiek voorschrijven van 'samenwerken' of zelfs 'meebeslissen' als een te grote ingreep op de rechten van initiatiefnemers binnen wettelijke en ruimtelijke mogelijkheden. Bij besluitvorming gaat het om belangenafweging, waarbij zowel naar de belangen van omwonenden als belangen van initiatiefnemers gekeken wordt.

Vraag 7

Is het college bereid een vast en laagdrempelig participatieloket in te richten, waar burger terecht kunnen met vragen, ideeën of klachten over participatie? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 7

Om ook onze bewoners (beter) te informeren over participatie en hun positie bij ruimtelijke ontwikkelingen, hebben wij op onze gemeente website pagina's over participatie ingericht en een [flyer](#) opgesteld. Initiatiefnemers dienen deze flyer te verspreiden in hun participatietraject. Voor vragen aan de gemeente over participatie kunnen bewoners via de gebruikelijke kanalen contact met ons opnemen.

Vraag 8

Kan het college toezeggen dat het jaarlijks een openbare rapportage opstelt over de uitvoering en kwaliteit van participatie, inclusief klachten, juridische procedures en leerpunten? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 8

We hebben met de raad afgesproken participatie tweejaarlijks te evalueren, met in het tussenliggende jaar een werksessie met uw raad. De eerste evaluatie is recent met uw raad besproken. We zien geen aanleiding om deze frequentie te verhogen, om de beschikbare capaciteit voor verbetering van participatie vooral in te kunnen zetten in daadwerkelijke verbeterstappen in plaats van het hoogfrequent uitvoeren van evaluaties.

DATUM
12 september 2025

Vraag 9

Hoe wordt de gemeenteraad betrokken bij de evaluatie van participatieprocessen, zoals bedoeld in het Participatiekader? En hoe wordt de stem van burgers hierin meegenomen?

Antwoord 9

We verwijzen kortheidshalve naar de recent met uw raad besproken tussenrapportage over het participatiekader, waarvoor breed input is opgehaald, ook bij inwoners. Zie voor verdere beantwoording het antwoord op vraag 8.

Vraag 10

Is het college bereid in het licht van de nieuwe BOPA-procedure onder de Omgevingswet aanvullende participatie-eisen op te nemen in het omgevingsplan of in beleidsregels, zodat burgers ook bij kleine afwijkingen van het plan serieus worden betrokken? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 10

Zoals meermaals aangegeven, werken we aan herijking van de participatieleidraad ruimtelijke ontwikkeling, inclusief de bijbehorende participatieplicht bij BOPA's. De uitwerking daarvan verwachten we nog deze periode met de raad te bespreken.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Manon Fokke

Wethouder Financiën, Personeel & Organisatie, Burgerparticipatie en Lobby

en,

Frans Bastiaens

Wethouder Stedelijke Ontwikkeling, Cultuur, Veerkrachtige Wijken en Ouderenbeleid

Schriftelijke vragen